

BTL

Advies

Activiteitenplan Benedenveer, Sliedrecht

ACTIVITEITENPLAN BENEDENVEER SLIEDRECHT

G E M B E N E D E N V E E R B V

Versie: Concept
Datum: 28 januari 2015
project: Activiteitenplan Benedenveer Sliedrecht (1407G489)

<i>Opgesteld door:</i>	BTL Advies	<i>voor:</i>	GEM Benedenveer bv
<i>p:</i>	Postbus 385		Postbus 236
	5060 AJ Oisterwijk		3370 AE Hardinxveld- Giessendam
<i>t:</i>	013 52 99 555		
<i>f:</i>	013 52 99 555		
<i>e:</i>	advies@btl.nl		
<i>w:</i>	www.btladvies.nl		

INHOUD

1	Inleiding	7
1.1	Aanleiding	7
1.2	Doelstelling activiteitenplan	7
1.3	Wettelijke bescherming	7
1.4	Beschrijving plangebied	8
2	Werkwijze	11
2.1	Bronnen- en literatuuronderzoek	11
2.2	Biotooptoets en soortgerichte onderzoeken	11
2.3	Werkwijze opstellen activiteitenplan	12
3	Beschrijving en belang geplande ontwikkeling	13
3.1	Omvang en planning	13
3.2	Wettelijk belang	13
4	Beschrijving onderzoeksresultaten	15
4.1	Resultaten onderzoek Ecoresult	15
4.2	Resultaten onderzoek 2014	15
4.3	Betekenis plangebied voor beschermde soorten	17
5	Toetsing aan de natuurwetgeving	19
5.1	Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde soorten	19
5.1.1	<i>Gewone dwergvleermuis</i>	19
5.1.2	<i>Broedvogels</i>	19
5.1.3	<i>Overige soortgroepen</i>	20
5.2	Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde gebieden	20
5.3	Alternatievenafweging om schade te voorkomen	21
5.4	Verantwoording effectenstudie	21
6	Activiteitenplan: wijze van zorgvuldig handelen	23
6.1	Maatregelen om zorgvuldig te handelen voor beschermde soorten	23
6.2.1	<i>Gewone dwergvleermuis (en vleermuizen algemeen)</i>	23
6.2.2	<i>Slechtvalk</i>	24
6.2.3	<i>Vissen en amfibieën</i>	25
6.2	Deskundige betrokkenheid	25
	Bronnen	27
	Bijlage: beschermingskader	29

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

De opdrachtgever is voornemens om ter plaatse van het plangebied een maatschappelijke sportfunctie (een sporthal), bedrijfshuisvesting en/of kantoren en woningen te realiseren. Voor het uitvoeren van ruimtelijke ingrepen en ontwikkelingen, verplicht de Flora- en faunawet de bestaande natuurwaarden in kaart te brengen en indien nodig passende maatregelen te treffen voor het beschermen en in stand houden van bij wet beschermde soorten. Uitgangspunt vormt de vigerende Flora- en faunawet (25 mei 1998). In deze wet staat in artikel 1 t/m 18 beschreven dat de verstoring van bedreigde inheemse plant- en diersoorten verboden is. Om deze reden is voor het in kaart brengen van het voorkomen van beschermde soorten een ecologisch onderzoek uitgevoerd. Tijdens het onderzoek is gebleken dat onder andere de slechtvalk voorkomt ter plaatse van het plangebied. Omdat de voorgenomen ontwikkeling mogelijk een invloed kan hebben op het voorkomen van deze soort, is dit activiteitenplan opgesteld.

1.2 Doelstelling activiteitenplan

Het doel van dit activiteitenplan is om inzichtelijk te maken in hoeverre de voorgenomen ontwikkeling een invloed kan hebben op de gunstige staat van instandhouding van de slechtvalk. Geconstateerd is dat de soort broedt ter plaatse van het plangebied en dat door het uitvoeren van de voorgenomen ontwikkeling verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet overtreden kunnen worden. In dit activiteitenplan wordt beschreven op welke wijze wordt voorkomen dat verbodsbepalingen worden overtreden en daarmee geen aantasting plaatsvindt van de gunstige staat van instandhouding van de slechtvalk.

1.3 Wettelijke bescherming

Wetgeving

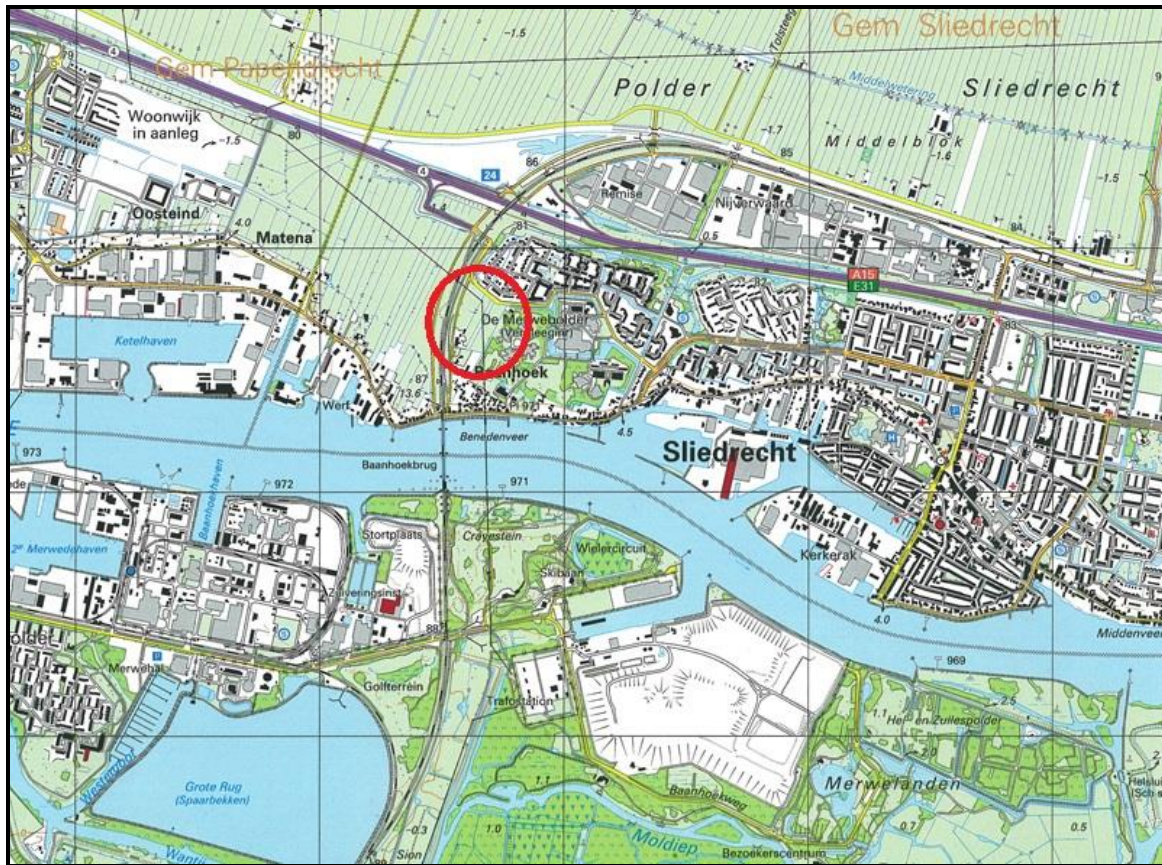
De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998. De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden. Deze gebieden bestaan uit Natura 2000 gebieden en Beschermde Natuurmonumenten. Natura 2000 gebieden is de overkoepelende naam voor de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden. Activiteiten die schade toebrengen aan de beschermde natuur zijn verboden. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming en het behoud van in wild levende planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Het uitgangspunt van de wet is het nee, tenzij principe. Dit betekent dat geen schade mag worden toegebracht, tenzij dit nadrukkelijk is toegestaan. Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn beschermd. Een uitgebreidere beschrijving van de natuurwetgeving is opgenomen als bijlage 1.

Beleid

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is het Nationaal Natuur Netwerk (voorheen Ecologische Hoofdstructuur) in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd. Bescherming van het Nationaal Natuurnetwerk Nederland geschiedt volgens het “Nee, tenzij...” principe. Ruimtelijke ingrepen met een significant negatief effect zijn alleen toegestaan in het geval geen alternatieven aanwezig zijn en er sprake is van een groot maatschappelijk belang.

1.4 Beschrijving plangebied

Het plangebied betreft een geïsoleerd poldergebied, genaamd Benedenveer, aan de westzijde van Sliedrecht. In figuur 1.1 en 1.2 is de ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1.1. Topografische kaart met daarop het plangebied rood omcirkeld (Bron: ANWB Topografische atlas Zuid-Holland, 1° druk, 2004)

Figuur 1.2. Ligging plangebied in omgeving, rood omkaderd (Bron: Bing Maps).

2 WERKWIJZE

2.1 Bronnen- en literatuuronderzoek

Het bronnen- en literatuuronderzoek omvat een bureaustudie, waarbij kaarten zijn geraadpleegd (kenmerken van het landschap waarin het plangebied zich bevindt) en de al bekende verspreidingsgegevens van voorkomende beschermde soorten in de regio zijn geraadpleegd.

Door Ecoresult is voor het plangebied en omgeving een ecologische quickscan uitgevoerd (Boon, L., 2011). Voor het bronnen- en literatuuronderzoek is voor het overgrote deel gebruik gemaakt van deze rapportage. Aanvullend zijn de gegevens op Waarneming.nl geraadpleegd om het beeld van het voorkomen van beschermde soorten te actualiseren.

2.2 Biotooptoets en soortgerichte onderzoeken

Biotooptoets

Het doel van de biotooptoets is om een inschatting te maken van de ecologische kwaliteiten van het plangebied. Beschermde en/of bijzondere soorten die tijdens de biotooptoets zijn aangetroffen zijn geregistreerd. Op het moment dat de biotooptoets is uitgevoerd zijn niet alle soorten zichtbaar aanwezig. Diersoorten zijn bijvoorbeeld alleen nachtactief of in een bepaalde periode van het jaar afwezig. Daarom zijn de eisen die soorten en soortengroepen aan hun leefomgeving stellen met betrekking tot vaste rust- en verblijfplaatsen, voedselgebieden en migratierouten, vergeleken en getoetst met de situatie in het veld.

Voor planten geldt voor de meeste soorten dat deze alleen gedurende de bloeiperiode waarneembaar zijn. Om deze reden wordt voor planten voornamelijk gelet op de vegetatiestructuur en abiotische omstandigheden van de standplaats. Op die manier is ook het belang van het plangebied beoordeeld voor flora en fauna die mogelijk in het plangebied voorkomen, maar niet tijdens de biotooptoets zijn waargenomen. Gedurende de biotooptoets is de lijst welke tijdens het bronnen- en literatuuronderzoek is opgesteld, gecontroleerd en bijgewerkt. Vanwege de efficiëntie is de biotooptoets aanvullend uitgevoerd op de soortgerichte onderzoeken.

Soortgerichte onderzoeken

In de rapportage van Ecoresult is geconcludeerd dat voor een aantal soortgroepen aanvullend onderzoek benodigd is:

- Foerageergebied en vliegrouen van vleermuizen
- Aanwezigheid van strikter beschermde soorten vissen (kleine- en grote modderkruiper, bittervoorn) en amfibieën (heikikker)

Vleermuizen: Voor het uitvoeren van vleermuisonderzoek, is het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (opgesteld door Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2013) gehanteerd. Tijdens de nachtbezoeken is gewerkt met een bat-detector om eventueel aanwezige vleermuizen waar te nemen. Vanwege het ontbreken van bebouwing en bomen die geschikt zijn als vaste rust- en verblijfplaats, is het plangebied alleen onderzocht op de betekenis als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen.

Voor alle soorten vleermuizen geldt dat voor het onderzoek naar deze functies minimaal twee veldbezoeken nodig zijn met een interval van acht weken tussen beide bezoeken. Voorwaarde hierbij is dat één van deze bezoeken is uitgevoerd gedurende de kraamperiode.

Het tweede veldbezoek voor vleermuizen is nog niet uitgevoerd ten tijde van het opstellen van dit activiteitenplan. Vanwege het voorkomen van de slechtvalk en om te voorkomen dat de planning in het geding

komt, is besloten om de ontheffingsaanvraag nu al in te dienen. Op deze manier komt de planning goed uit, zodat in de minst kwetsbare periode van de slechtvalk gestart kan worden met de voorgenomen ontwikkeling. Gezien de resultaten van het eerste veldbezoek en omdat met de planinrichting rekening kan worden gehouden met deze functies (foerageergebied en vliegroute) is de verwachting dat voor vleermuizen een ontheffing niet nodig is. Mocht dit na de uitvoering van het tweede veldbezoek anders blijken, dan wordt voor de soortgroep vleermuizen alsnog een ontheffingsaanvraag ingediend.

Vissen en amfibieën: Ten behoeve voor deze soortgroepen zijn de aanwezige watergangen bemonsterd met behulp van een schepnet (steeknet). Hierbij is zowel vanaf de kant geschept, als vanuit het water. Buiten de gevangen soorten is tevens bekeken naar de hoeveelheid aan plantengroei, de helderheid van het water en de kenmerken van het bodemsubstraat (bagger, grondsoort, mate van accumulatie van organisch materiaal zoals bladafval, etc.).

Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

DATUM	TIJD	SOORTGROEP	WEERSOMSTANDIGHEDEN
1 oktober 2014	18.00-21.00 uur	vleermuizen	Zwaar tot geheel bewolkt, wind 1 Bft, 15 graden Celsius
24 oktober 2014	ochtend	vissen en amfibieën	Geheel bewolkt, in het begin droog, daarna motregen

2.3 Werkwijze opstellen activiteitenplan

Naar aanleiding van de bevindingen is in hoofdstuk 6 beschreven op welke wijze negatieve effecten moeten worden voorkomen (mitigatie) en (zo nodig) moeten worden gecompenseerd. Bij het opstellen van de mitigerende en compenserende maatregelen is onder andere gebruik gemaakt van de verschillende soortenstandaarden, die door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland zijn uitgebracht (in dit geval die van de gewone dwergvleermuis). Het activiteitenplan is getoetst door de Vogelwerkgroep Biesbosch (door dhr. R. Haan).

3 BESCHRIJVING EN BELANG GEPLANDE ONTWIKKELING

3.1 Omvang en planning

De opdrachtgever is voornemens om ter plaatse van het plangebied een maatschappelijke sportfunctie (een sporthal), bedrijfshuisvesting en/of kantoren en woningen te realiseren (zie ook figuur 3.1). Ten aanzien van de voorgenomen ontwikkeling moeten ter plaatse van het plangebied de volgende werkzaamheden worden uitgevoerd:

- Dempen aanwezige watergangen
- Verwijderen aanwezige vegetatie
- Bouwrijp maken grond
- Realiseren nieuwbouw
- Realiseren nieuw oppervlaktewater

De aanwezige hoogspanningsmast blijft behouden. Daarnaast wordt circa een kwart tot een derde van het plangebied ingericht als oppervlaktewater.

De opdrachtgever is voornemens om de werkzaamheden te start na de bouwvak van 2015 en daarmee na het breedseizoen van de slechtvalk (minst kwetsbare periode).

3.2 Wettelijk belang

Voor het verstoren van vogelnesten met een jaarronde beschermingsstatus kan alleen een ontheffing worden verleend voor de volgende wettelijke belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Veiligheid van het luchtverkeer (c)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

De voorgenomen ontwikkeling valt onder geen van de genoemde wettelijke belangen, maar is te classificeren onder het belang:

- Ruimtelijke inrichtingen of -ontwikkelingen

Dit betekent dat geen ontheffing verleend kan worden in het geval een wezenlijke invloed optreedt en dat voorkomen moet worden dat aantasting van de gunstige staat van instandhouding plaatsvindt. Er wordt wel een ontheffingsaanvraag ingediend, zodat de RVO deze kan beoordelen en goed kan keuren dat de in het activiteitenplan opgenomen mitigerende maatregelen afdoende zijn om aantasting van de gunstige staat van instandhouding van de slechtvalk te voorkomen.

Figuur 3.1. Indicatieve toekomstige inrichting plangebied.

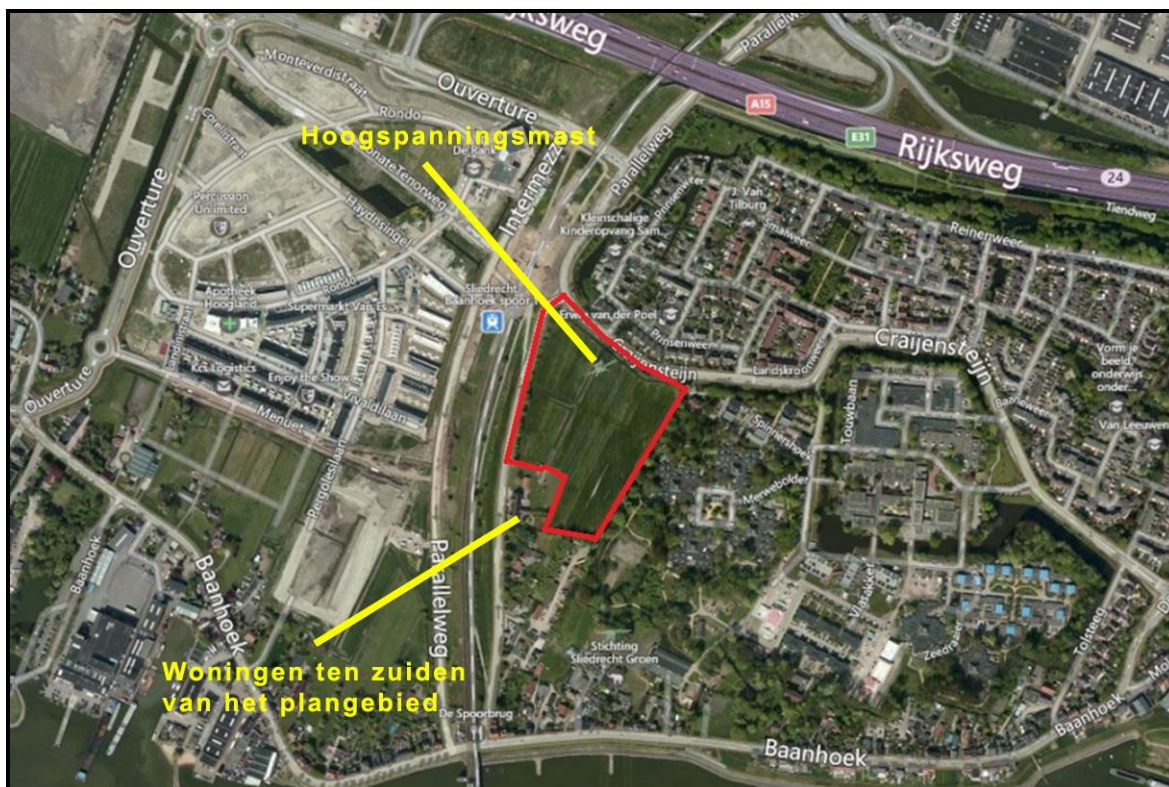
4 BESCHRIJVING ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Resultaten onderzoek Ecoresult

Gedurende het veldbezoek zijn geen strikter beschermde soorten aangetroffen. Wel is ingeschat dat de aanwezige watergangen potentieel geschikt zijn als leefgebied voor heikikker, bittervoorn en kleine modderkruiper en matig geschikt voor de grote modderkruiper. Daarnaast kan het plangebied potentieel geschikt zijn als onderdeel van het foerageergebied en/of vliegroute van vleermuizen.

4.2 Resultaten onderzoek 2014

In deze paragraaf worden per veldbezoek de bevindingen beschreven. In figuur 4.1 worden de plaatsaanduidingen weergegeven waarnaar wordt verwezen in de tekst.

Figuur 4.1. Plaatsaanduidingen plangebied.

Bevindingen bronnen- en literatuuronderzoek

Omdat door Ecoresult al een flora- en faunaonderzoek was uitgevoerd, was al een vrij compleet beeld beschikbaar van het voorkomen van beschermde soorten. Om deze reden zijn alleen de gegevens van Waarneming.nl geraadpleegd om te bekijken of dit beeld geactualiseerd moest worden. Uit deze gegevens is gebleken dat de slechtvalk vanaf 2013 frequent werd waargenomen op en rondom de aanwezige elektriciteitsmast. Op 1 juni 2014 is daarnaast een waarneming ingevoerd van twee juveniele (jonge) vogels die op de mast aanwezig waren. Omdat geen verdere details zijn ingevoerd werd niet duidelijk of het hier een nest betrof of jonge vogels die elders zijn uitgevlogen en toevallig op deze mast aanwezig waren.

De bovenstaande bevindingen waren aanleiding om verder op het internet te zoeken of bekend was of zich daadwerkelijk een broedgeval in de elektriciteitsmast bevond. Uiteindelijk werd een verwijzing naar deze mast gevonden op de site van Vogelwerkgroep Biesbosch. Om deze reden is door de ecooloog per mail contact opgenomen met de Vogelwerkgroep. Door correspondentie met Rob Haan (coördinator van de werkgroep) is duidelijk geworden dat het aanwezige koppel slechtvalken in 2013 en 2014 succesvol hebben gebroed.

In de omgeving van dit broedgeval bevinden zich nog twee broedgevallen van de slechtvalk, namelijk één in het noordelijke (Zuid-Hollandse) deel van de Biesbosch en één ter plaatse van het industriegebied Staart, zie ook figuur 4.2.

Figuur 4.1. Broedlocaties (rode stippen) slechtvalk 2014 (aangeleverd door Rob Haan)

Buiten de soortenbescherming is bekeken of het plangebied onderdeel vormt van een beschermd natuurgebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het plangebied vormt geen onderdeel van een beschermd natuurgebied. Het dichtstbijzijnde beschermde natuurgebied betreft de Biesbosch, dat zich hemelsbreed op circa 1,4 kilometer afstand bevindt te opzichte van het plangebied.

Bevindingen 1 oktober 2014

- Voorafgaand aan de schemering is het plangebied bezocht en zijn soorten waargenomen als mol (sporen) en haas. Daarnaast is tijdens de schemering gezien dat een valk in de mast landde om daar te gaan overnachten. Omdat de vogel te laat werd ontdekt, was de waarnemingsduur te kort om de exacte soort te bepalen. Eenmaal in de mast geland, kon de vogel niet meer worden teruggevonden (te hoog en te donker licht).
- Tijdens het donker worden werd de eerste gewone dwergvleermuis waargenomen rond 19.40 uur ter hoogte van de woonhuizen aan de Parelweg aan de zuidzijde van het plangebied. Gezien het tijdstip is het aannemelijk dat het dier hier uit één van de aanwezige woonhuizen is uitgevlogen en dat zich hier een (zomer- of paar)verblijfplaats bevindt. Later op de avond werd het dier niet meer waargenomen op deze locatie.

- Ter plaatse van het plangebied zelf zijn weinig vleermuizen waargenomen. Tussen 19.25 uur en 21.00 uur is eenmaal een overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van de Parelweg en drie keer een kort foeragerende gewone dwergvleermuis aan de oostzijde van het plangebied, langs de rand van de aanwezige bosschage.
- Rond 20.40 uur werd een bunzing opgestoten aan de oostzijde van het plangebied, het dier rende over het voetpad heen en kon zodoende goed worden waargenomen.

Bevindingen 24 oktober 2014

- In de meest oostelijke sloot oogt het water in eerste instantie enigszins helder, eenmaal bemonsterd met het schepnet, blijkt dat de bodem bestaat uit een dikke laag bagger. Het gaat hier om bagger van een slechte kwaliteit (structuurloze zwarte slib), die niet interessant is voor soorten als de grote modderkruiper en heikikker. In deze sloot zijn geen vissen of amfibieën gevangen. Door de aanwezige bomen is deze sloot ook weinig zonbeschenen.
- In het centrale gedeelte van het plangebied bevindt zich de breedste sloot (tussen de hoogspanningsmast en de aangrenzende bebouwing). In deze sloot zijn meerdere larven van de zeelt gevangen, één tiendoornige stekelbaars en een juveniele snoek. Beschermde soorten zijn niet gevangen. Hoewel zich hier een uitgebreide oever- en watervegetatie bevindt, is de waterkwaliteit onvoldoende. Ook hier bestaat de bagger uit structuurloze en zwarte slib dat is ontstaan door dunne mest.
- De overige sloten zijn beduidend ondieper en meer verland door lisdodde en andere planten. In de op één na breedste sloot, die is bedekt met een laag kroos, zijn wel enkele larven van de zeelt gevangen.

4.3 Betekenis plangebied voor beschermde soorten

Vleermuizen: Op basis van het eerste veldbezoek kan worden geconcludeerd dat het plangebied geen belangrijke betekenis heeft voor vleermuizen. Alleen de gewone dwergvleermuis is in zeer lage dichtheden waargenomen. In de directe omgeving komen wel vaste rust- en verblijfplaatsen voor, bijvoorbeeld in de woonhuizen ten zuiden van het plangebied en zeer waarschijnlijk ook in de aangrenzende woonwijken ten noorden van het plangebied. Essentiële foerageergebieden en vliegrouen zijn niet vastgesteld. Zoals eerder vermeld moet er nog een tweede veldbezoek worden uitgevoerd. Dit betekent dat de bovenstaande bevindingen op basis van dit bezoek nog bijgesteld kunnen worden.

Slechtvalk: Vanaf 2013 bevindt zich in de elektriciteitsmast een broedgeval van de slechtvalk. De slechtvalk is weinig kritisch ten aanzien van zijn habitat, mits wordt voldaan aan twee eisen: genoeg voedselaanbod (vogels) en een veilige broedlocatie. Het plangebied is buiten het koppel slechtvalken niet bijzonder vogelrijk. Dit is ook niet verwonderlijk aangezien de slechtvalken er broeden (continu aanwezigheid predator). Het plangebied zelf heeft daarom geen belangrijke betekenis als foerageergebied voor de slechtvalken. De slechtvalk is een zeer mobiele soort die grote afstanden kan maken voor zijn jachtvluchten. Dit hangt mede af van het voedselaanbod binnen het territorium. De vogel kan jagen boven zowel de stedelijke gebieden (op duiven), in de poldergebieden ten noorden van Sliedrecht en mogelijk ook in een gedeelte van de Biesbosch.

Vissen: Het plangebied heeft geen betekenis voor beschermde vissoorten. Geschikt leefgebied ontbreekt. Wel komen meerdere soorten voor die niet zijn opgenomen in de tabellen van de Flora- en faunawet.

Amfibieën: Het plangebied heeft geen betekenis voor strikter beschermde soorten amfibieën. Voor deze soort ontbreekt zowel geschikt voortplantingswater als geschikt landhabitat.

Overige soortgroepen: Op basis van de beschikbare verspreidingsgegevens, de ligging van het plangebied en het ontbreken van geschikte biotopen, kan het voorkomen van strikter beschermde soorten uit de overige soortgroepen worden uitgesloten.

5 TOETSING AAN DE NATUURWETGEVING

5.1 Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde soorten

In deze paragraaf worden de bevindingen van het onderzoek getoetst aan de vigerende natuurwetgeving en wordt ingegaan op de gunstige staat van in stand houding van de voorkomende beschermde soorten. De wijze van mitigeren om schade te voorkomen worden beschreven in hoofdstuk 6

5.1.1 Gewone dwergvleermuis

Er is geen sprake van aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden of essentiële vliegrouten. Het plangebied wordt op zeer beperkte schaal gebruikt door de gewone dwergvleermuis.

Korte termijn effecten (kwaliteit):

Het plangebied wordt in zeer beperkte mate gebruikt als foerageergebied en vliegroute door enkele individuen van de gewone dwergvleermuis. Beide functies zijn hier niet van essentieel belang.

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling wordt ook groen en oppervlaktewater aangelegd. Dit betekent dat ter plaatse van het plangebied foerageergebied beschikbaar blijft. Daarnaast kan met de toekomstige inrichting rekening worden gehouden met deze soortgroep door lichtverstrooiing zoveel mogelijk te beperken en door de waterpartijen met natuurvriendelijke oevers in te richten (bevorderen leefgebied insecten).

Lange termijn effecten (kwantiteit): De gewone dwergvleermuis komt zowel landelijk als regionaal zeer algemeen voor. Aangezien er geen vaste rust- en verblijfplaatsen worden beschadigd of functies die van essentieel van belang zijn om deze verblijfplaatsen in stand te houden, vindt er geen aantasting plaats van de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

Gevolgen Flora- en faunawet: Geen, de gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast en er worden geen verbodsbepalingen overtreden.

5.1.2 Broedvogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. De meeste vogels maken elk broedseizoen (circa maart tot en met juli) een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat het nest eenmalig wordt gebruikt, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik ervan door vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten. In het plangebied is geschikt broedhabitat aanwezig voor verschillende soorten algemeen voorkomende broedvogels, zoals waterhoen en graspieper. Met deze broedvogels kan echter in het algemeen relatief makkelijk rekening worden gehouden door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Gevolgen Flora- en faunawet: Voorkomen overtreding verbodsbepalingen door rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Een ontheffing is niet nodig.

Categorie 1 t/m 4 van de vaste nesten

Verblijfplaatsen van vogels, die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn onderverdeeld in de categorieën 1 tot en met 4 van de vaste nesten. Hieronder vallen ook nesten van de slechtvalk, waarvan het plangebied onderdeel uitmaakt van het broedgebied.

Korte termijn effecten (kwaliteit): Omdat de elektriciteitsmast behouden blijft, vindt er geen directe aantasting plaats van de nestlocatie. Indirect kan er echter wel aantasting optreden, omdat de werkzaamheden een versturende werking kunnen uitoefenen. Dit geldt met name wanneer de werkzaamheden starten tijdens het broedseizoen. Door de versturende werking kunnen de dieren het nest verlaten. In het geval de werkzaamheden worden gestart buiten het broedseizoen, hebben de vogels de gelegenheid om te wennen aan de menselijke activiteiten en zullen zij het broedgebied niet verlaten.

Lange termijn effecten (kwantiteit): Het aantal broedgevallen van de slechtvalk is de laatste jaren stijgende. Ook het broedgeval van de slechtvalk ter plaatse van het plangebied betreft een recente vestiging. Buiten de kunstmatige nesten (geplaatste kasten) maken de dieren ook natuurlijke nesten in bijvoorbeeld hoogspanningsmasten. In de directe omgeving van het plangebied bevinden zich meerdere hoogspanningsmasten en daarmee ook potentieel geschikt broedgebied voor de slechtvalk. In het geval de werkzaamheden die buiten het broedseizoen worden gestart door de vogels als versturend worden ervaren, hebben de valken voldoende tijd om een andere mast uit te kiezen als een tijdelijke alternatief. Na de uitvoering kunnen de vogels dezelfde mast weer in gebruik nemen.

Gevolgen Flora- en faunawet: De gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast door de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. Ter goedkeuring van de maatregelen wordt dit activiteitenplan als bijlage bij een ontheffingsaanvraag ingediend.

5.1.3 Overige soortgroepen

Strikter beschermde soorten uit de overige soortgroepen komen niet voor in het plangebied. Deze zijn niet waargenomen gedurende de veldbezoeken en geschikt habitat ontbreekt.

Gevolgen Flora- en faunawet: Geen, de gunstige staat van instandhouding wordt niet aangetast en er worden geen verbodsartikelen overtreden.

5.2 Beoordeling effecten geplande ingreep op beschermde gebieden

Zoals eerder vermeld vormt het plangebied geen onderdeel van een beschermd natuurgebied. In de omgeving bevindt zich wel het beschermde natuurgebied De Biesbosch. Het overgrote gedeelte van de Biesbosch is aangewezen als zowel Habitatrictlijn- en als Vogelrichtlijngebied. Een beperkt gedeelte aan de oostzijde (ten zuiden van de Nieuwe Merwede) is enkele aangewezen als Habitatrictlijngebied. Zoals eerder beschreven bevindt het dichtstbijzijnde gedeelte De Biesbosch zich op hemelsbreed 1,4 kilometer afstand ten opzichte van het plangebied. Gezien de grootte en de ligging van het plangebied en de afstand ten opzichte van De Biesbosch zijn geen significant negatieve effecten te verwachten op de aangewezen instandhoudingsdoelstellingen ten gevolge van eventuele externe werkingen. Op de effectenindicator worden de volgende mogelijke storingsfactoren vermeld voor het gebied:

STORINGSFACTOR	MOGELIJKE EFFECTEN T.A.V. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN
opervlakteverlies	n.v.t. plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van het beschermde gebied
versnippering	n.v.t. plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van het beschermde gebied
verzuring door stikstof uit de lucht	het plangebied wordt omgeven door industriegebieden, belangrijke infrastructuur en steden en de toekomstige bijdrage aan stikstof dankzij (voor zover van toepassing) toenemend verkeerd is in vergelijking daarmee nihil/te verwaarlozen
vermesting door stikstof uit te lucht	zie voorgaand punt
verzoeting	geen van de aangewezen instandhoudingsdoelstellingen in het gebied is hiervoor gevoelig
verzilting	n.v.t.
verontreiniging	n.v.t. er worden geen afvalstoffen geloosd en er worden voorzieningen geplaatst (afvalbakken) om zwerfvuul tegen te gaan
verdroging	n.v.t.
vernatting	n.v.t.
verandering stroomsnelheid beken en rivieren	n.v.t.
verandering overstromingsfrequentie	n.v.t.
verandering dynamiek substraat	n.v.t.
verstoring door geluid	gezien de ligging in de stedelijke omgeving en belangrijke infrastructuur, is het toenemende geluid ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling nihil
verstoring door licht	gezien de ligging in de stedelijke omgeving en belangrijke infrastructuur, is het toenemende verlichting ten gevolge van de voorgenomen ontwikkeling nihil
verstoring door trilling	n.v.t.
optische verstoring	n.v.t. plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van het beschermde gebied
verstoring door mechanische effecten	n.v.t. plangebied bevindt zich buiten de begrenzing van het beschermde gebied
verandering in populatiedynamiek	n.v.t.
bewuste verandering soortensamenstelling	n.v.t.

5.3 Alternatievenafweging om schade te voorkomen

Het project is locatie gebonden. Qua locatiekeuze ontbreken alternatieven. Mogelijkheden binnen het bebouwde gebied ontbreken en het benutten van andere poldergebieden is geen optie vanwege de bereikbaarheid.

Met betrekking tot het uitvoeren van een alternatieve werkwijze in de uitvoeringsfase en voor de toekomstige inrichting, moet worden voldaan aan het zorgvuldig handelen, zoals beschreven in hoofdstuk 6 van dit activiteitenplan.

5.4 Verantwoording effectenstudie

Alle ecologische onderzoeken die in het kader van dit project zijn uitgevoerd, zijn uitgevoerd door dhr. T. Zeegers. De ecologen van hebben ruime ervaring als het gaat om onderzoek en advisering op het gebied van natuurwetgeving en voldoen aan de officiële beschrijving van 'deskundige ecooloog', zoals beschreven op de informatie site van de Rijksoverheid: www.rvo.nl. Het activiteitenplan is opgesteld door BTL Advies. BTL Advies is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Een deskundige ecooloog voldoet aan één of meerdere van de volgende eisen:

- heeft een afgeronde hbo- of universitaire opleiding, met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie;
- heeft een afgeronde mbo-opleiding, met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten;
- is werkzaam voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau dat is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus;
- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de soortenbescherming en is werkzaam of aangesloten bij Nederlandse organisaties als de Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON,

SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied;

- zet zich aantoonbaar actief in op het gebied van de monitoring en/of bescherming.

De soortgerichte onderzoeken zijn uitgevoerd conform de meest recente protocollen/inventarisatiehandleidingen, zoals ook genoemd in hoofdstuk 2.

Vanwege het voorkomen van de slechtvalk is de lokale vogelwerkgroep (Vogelwerkgroep Biesbosch) geïnformeerd. Wij hebben dit activiteitenplan aan de Vogelwerkgroep ter toets voorgelegd, omdat zij beschikken over lokale kennis en zodoende mogelijk ook meer over dit koppel slechtvalk. Het activiteitenplan is getoetst door (dhr. Rob Haan) van de Vogelwerkgroep Biesbosch.

6 ACTIVITEITENPLAN: WIJZE VAN ZORGVULDIG HANDELEN

In dit hoofdstuk komt aan bod welke maatregelen benodigd zijn en op welke wijze deze uitgevoerd moeten worden om voldoende zorgvuldig te handelen. Op deze wijze wordt de gunstige staat van instandhouding van de voorkomende beschermde soorten niet aangetast.

6.1 Maatregelen om zorgvuldig te handelen voor beschermde soorten

6.2.1 Gewone dwergvleermuis (en vleermuizen algemeen)

Omdat voor vleermuizen nog een tweede veldbezoek uitgevoerd moet gaan worden, wordt er in dit activiteitenplan uitgegaan van de meest kritische soort die mogelijk voor kan komen in en rondom het plangebied. Op deze manier wordt voorkomen dat de toekomstige inrichting zo minimaal mogelijk bijgesteld moet worden in het geval gedurende het tweede bezoek andere bevindingen worden gedaan. De gewone dwergvleermuis is ten opzichte van andere soorten vleermuizen minder gevoelig voor lichtverstoring. Een andere soort die in de regio voorkomt en verblijft in het stedelijke gebied is de meervleermuis. Deze soort is beduidend gevoeliger voor lichtverstoring.

Voorkomen lichtverstoring

Het voorkomen van lichtverstoring kan op één van of een combinatie van de volgende manieren:

- Door geen/zo beperkt mogelijk op de huidige situatie aanvullende verlichting in te zetten.
- Door de verlichting laag te plaatsen en de straling van de lichtbundels naar beneden te richten, zodat lichtverstrooiing naar de omgeving toe wordt voorkomen.
- Verlichting van de toekomstige beplanting en oppervlaktewater moet worden voorkomen. Water en beplanting kan worden gebruikt om te foerageren. Beplanting kan wel worden gebruikt om lichtverstrooiing op bijvoorbeeld het oppervlaktewater te voorkomen (te absorberen).
- Door verlichting niet overal permanent 's nachts te laten schijnen door het inzetten van bewegingssensoren, waardoor verlichting alleen aan gaat bij benadering door een persoon.
- Door het inzetten van alternatieven, bijvoorbeeld zogenaamde 'kattenogen'.

Het voorkomen van lichtverstoring geldt niet alleen voor de toekomstige inrichting, maar ook tijdens de uitvoeringsfase. Dit vereist maatwerk per situatie (de werkzaamheden moeten tenslotte uitvoerbaar blijven). Hiervoor is het nodig een verlichtingsplan op te stellen door de aannemer en deze te laten toetsen door een ecooloog. Hierbij kunnen de bovengenoemde maatregelen worden toegepast. In de periode november-maart bevinden de vleermuizen zich in winterslaap. In deze periode kan geen lichtverstoring optreden en is het werken van aangepaste verlichting daarom niet aan de orde.

Toekomstige inrichting groen

Beplanting moet zodanig worden ingezet dat het voor vleermuizen mogelijk blijft om het plangebied over te steken. Vleermuizen maken gebruik van bomen als oriëntatiepunt. Door het creëren van een 'groene lint' door het plangebied, kan een route worden gecreëerd die de vleermuizen kunnen gebruiken om het plangebied over te steken.

Toekomstige inrichting water

Het beheer en de inrichting van het toekomstige oppervlaktewater moet zodanig zijn dat het water (met uitzondering van de oevers) vrij is van waterplanten. Op deze wijze ontstaat een geschikt foerageergebied voor vleermuizen, waar zij gemakkelijker insecten van het wateroppervlak kunnen pakken. Het water mag niet worden verlicht.

6.2.2 *Slechtvalk*

Werken buiten de meest kwetsbare periode

Een belangrijk aspect bij het nemen van mitigerende maatregelen is het rekening houden met de meest kwetsbare periode van soorten. Door werkzaamheden buiten deze periode uit te voeren, wordt verstoring en aantasting van verblijfplaatsen voorkomen. Slechtvalken kunnen het gehele jaar rondom de broedlocatie verblijven, maar de meest kwetsbare periode is de broedperiode. In het geval in deze periode verstoring plaatsvindt, kunnen de vogels het nest verlaten of zodanig veel stress krijgen dat zij het nest niet meer kunnen afronden en mogelijk zelfs de broedlocatie verlaten. De broedperiode van de slechtvalk begint rond medio maart en kan duren tot eind juli.

De start van de werkzaamheden zal plaatsvinden gedurende augustus 2015 en daarmee na het broedseizoen van de slechtvalk. Mogelijk dat nog vliegvlugge jongen aanwezig zijn, maar in deze fase zijn de dieren minder verstoringsgevoelig. Door de werkzaamheden vlak na het broedseizoen te starten, hebben de dieren ruim de gelegenheid om te wennen aan het veranderende landschap tot aan het volgende broedseizoen. Als de vogels door hebben dat de mast veilig gebied blijft, is het aannemelijk dat zij dezelfde nestlocatie weer in gebruik nemen.

Op het moment dat in maart 2016 het broedseizoen weer begint, is het aan te raden om een ecooloog of een ter zake kundige een controle te laten uitvoeren of de vogels weer beginnen met broeden. Het begin van het broedseizoen is het meest kwetsbaar en daarom is in deze periode een maatwerkadvies nodig. De aannemer geeft aan wat de planning is van de werkzaamheden op dat moment en de ter zake kundige zal advies geven in hoeverre deze een verstorende werking kunnen hebben en of aanvullende mitigerende maatregelen nodig zijn (bijvoorbeeld een zone rondom de mast waarin bepaalde type werkzaamheden niet uitgevoerd mogen worden). Dit advies is vooraf niet op te stellen, omdat de (voortgang van de) planning van de uitvoering niet te voorspellen is. In het geval van een strenge winter, moeten wellicht werkzaamheden worden uitgesteld door bijvoorbeeld sneeuwval, etc.

Aanbieden alternatieve broedlocatie

Een optie is om in overleg met de betreffende eigenaar van de masten een nestkast te plaatsen in de eerstvolgende mast ten westen van het plangebied. In dat geval hebben de vogels een uitwijkmogelijkheid. Mochten de vogels hierop anticiperen en zich verplaatsen, dan is het rekening houden met de meest kwetsbare periode minder van toepassing. Omdat door het rekening houden met de meest kwetsbare periode de gunstige staat van instandhouding kan worden geborgd, is dit niet noodzakelijk, maar het kan het werken tijdens de meest kwetsbare periode wel vergemakkelijken in het geval de vogels de nestkast prefereren.

6.2.3 *Vissen en amfibieën*

In het plangebied komen geen strikter beschermde soorten voor uit deze soortgroepen, maar wel algemeen voorkomende soorten. Voor deze soorten geldt de algemene zorgplicht. Dit betekent dat voorafgaand aan het dempen van de sloten, dat de volgende voorzorgsmaatregelen genomen moeten worden:

- Wegvangen en verplaatsen van de gevangen dieren naar een geschikt alternatieve habitat.
- Het wegvangen en verplaatsen moet gebeuren onder begeleiding van een ecooloog/ter zake kundige.

6.2 **Deskundige betrokkenheid**

Bij het uitvoeren van alle mitigerende en compenserende maatregelen wordt een ter zake kundige/ecooloog betrokken. Deze voert de ecologische begeleiding uit voorafgaand en tijdens de uitvoering van de voorgenomen ontwikkeling. De deskundige ecooloog voldoet aan de eisen zoals deze worden beschreven op de site van www.rvo.nl.

BRONNEN

Boon, L., 2011. Ecologische quickscan Benedenveer, gemeente Sliedrecht. Rapportnummer 20111215, Ecoresult, Dordrecht.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis, versie 1.1.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Internet

www.waarneming.nl

<http://www.werkgroepslechtvalk.nl/>

BIJLAGE: BESCHERMINGSKADER

De bescherming van soorten en hun leefgebieden is geregeld in de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn en op nationaal niveau verankerd in de Flora- en faunawet en de vernieuwde Natuurbeschermingswet 1998.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet 1998, die op 1 oktober 2005 in werking is getreden, richt zich op de bescherming van daartoe aangewezen gebieden, het beheer en het voorkomen van bepaalde schadelijke handelingen. In deze gebieden, bestaande uit Vogel- en Habitatrichtlijngebieden en Beschermd Natuurmonumenten, staat instandhouding van soorten en systemen voorop.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG) richt zich op de bescherming van alle natuurlijk in het wild levende vogelsoorten en in het bijzonder van de leefgebieden van bedreigde en kwetsbare vogelsoorten. Er zijn 77 gebieden aangewezen als speciale beschermingszone. Deze gebieden maken onderdeel uit van Natura 2000, het Europese initiatief van een duurzaam ecologisch netwerk van natuurgebieden in Europa. De richtlijn stelt nadere regels voor de bescherming, het beheer en de regulering van vogelsoorten.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG) richt zich op de instandhouding van natuurlijke habitats en habitats van soorten en de bescherming van plant- en diersoorten, met uitzondering van vogels. In bijlage I van de Habitatrichtlijn worden speciale beschermingszones aangewezen voor kwetsbare, bedreigde of zeldzame habitattypen. Bijlage II van de Habitatrichtlijn vermeldt de kwetsbare, bedreigde of zeldzame dier- en plantensoorten die beschermd moeten worden door speciale beschermingszones aan te wijzen. Op dit moment staan in totaal 141 gebieden op de nominatie voor aanwijzing als Habitatrichtlijngebied.

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

Door grootschalige ruimtelijke ontwikkelingen zijn in Nederland veel natuurgebieden en verbindingen tussen deze gebieden verloren gegaan. Om deze reden is de EHS in werking gesteld om enerzijds bestaande verbindingen te beschermen en anderzijds om nieuwe verbindingen te creëren. Op deze manier wordt een goed functionerend netwerk tussen natuurgebieden gerealiseerd.

Om de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vorm te geven, geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang.

De ecologische waarden en kenmerken zijn gelijk aan de beheertypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het natuurbeheerplan van de provincie Noord-Brabant.

Flora- en faunawet

De soortenbeschermingsaspecten uit de Habitat- en Vogelrichtlijn zijn geïmplementeerd in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet (Stb. 1998,402) richt zich op de bescherming van planten- en diersoorten binnen en buiten de beschermde natuurgebieden. Uitgangspunt is het ‘nee, tenzij’ beginsel.

Alle inheemse zoogdieren (uitgezonderd bruine rat, zwarte rat en huismuis), alle inheemse vogelsoorten, alle amfibieën en reptielen, een aantal vissen, plantensoorten en andere diersoorten zijn bij Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) (Stb. 2000,523) beschermd.

In februari 2005 is een AMvB in werking getreden. Hierin zijn onder andere een aantal algemene soorten opgenomen, die onder bepaalde voorwaarden, een vrijstelling hebben gekregen voor artikelen 8 tot en met 12. Vanaf dat moment wordt gewerkt met drie beschermingscategorieën:

- **algemene beschermde soorten (tabel 1):** voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze vrijgesteld van een ontheffingsaanvraag. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets).
- **overige beschermde soorten (tabel 2):** Voor de meeste activiteiten (bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik of ruimtelijke ontwikkelingen) zijn deze soorten vrijgesteld voor een ontheffingsaanvraag, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een goedgekeurde gedragscode. Voor andere activiteiten is wel een ontheffing nodig; deze wordt getoetst aan het criterium 'doet geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding van de soort' (zgn. lichte toets). Geen gedragscode betekent geen vrijstelling voor deze categorie.
- **streng beschermde soorten (tabel 3):** Dit zijn alle soorten van de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV) van de Europese Vogelrichtlijn (bijlage 1) en de bij algemene maatregel van bestuur aangewezen inheemse dier- en plantsoorten. Negatieve effecten op streng beschermde soorten moeten door middel van compensatie teniet worden gedaan. Voor uitvoering van werkzaamheden die strijdig zijn met de Flora- en faunawet kan ontheffing worden aangevraagd (artikel 75, lid 5 & lid 6, sub C en artikel 2, derde lid van het Besluit vrijstelling beschermde plant- en diersoorten).

Vogels

De bescherming van vogels is gericht op de aan- of afwezigheid van broedgevallen. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar door gebruiken of elk jaar terugkeren naar hetzelfde nest, zijn jaarrond beschermd. Dit geldt voor een relatief klein aantal soorten. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Omdat voor deze soorten geldt dat deze het nest eenmalig gebruiken, vallen dergelijke nesten alleen tijdens het gebruik van vogels onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig, mits het nest is verlaten.

Voor het verstoren van broedende vogels kan geen ontheffing worden verkregen. Werkzaamheden mogen alleen worden uitgevoerd, wanneer geen in gebruik zijnde nesten aanwezig zijn. Rond in gebruik zijnde nesten geldt een rustzone waarbinnen geen werkzaamheden mogen worden uitgevoerd totdat de vogels hun nest vanzelf weer hebben verlaten, dat wil zeggen nadat het broedsel is afgerond of de jongen zijn groot gebracht. De lijst met jaarrond beschermde soorten is in augustus 2009 aangepast. Op de volgende categorieën van de vaste nesten gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het gehele seizoen:

1. Nesten die ook buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing.
4. Vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die in deze categorie vallen zijn niet jaarrond beschermd, tenzij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Het gaat hier weliswaar om nesten van vogels die regelmatig terugkeren naar de plaats waar deze soorten het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats is verdwenen, zich elders te vestigen.

Rode Lijst soorten

Voor de soortengroepen planten, vogels, amfibieën en reptielen, zoogdieren, zoetwatervissen, dagvlinders, libellen, sprinkhanen, korstmossen en paddenstoelen zijn lijsten vastgesteld met daarop vermeld de met uitsterven bedreigde en kwetsbare soorten, de zogenaamde Rode Lijsten. Deze zijn per soortgroep gepubliceerd in de Staatscourant.

Echter, op dit moment heeft plaatsing op de Rode Lijst geen juridische beschermde status. Voor Rode Lijstsoorten geldt zodoende geen ontheffingsplicht, tenzij de Flora- en faunawet op de soort van toepassing is en zodoende de bescherming van de Flora- en faunawet geldt. In de uit te voeren werkzaamheden wordt met de algemeen geldende zorgplicht voor planten en dieren -voor zover dat mag worden verwacht- rekening gehouden. Op iedere burger rust de zorgplicht om binnen vermogen deze soorten te beschermen en te behouden.

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield/gedood of verstoord mogen worden. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren niet mogen worden uitgevoerd. Wanneer dergelijke handelingen toch uitgevoerd moeten worden, moeten maatregelen, voor zover dit in redelijkheid kan, worden genomen om de nadelige gevolgen te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Er dient bijvoorbeeld zo gewerkt te worden dat dieren kunnen ontsnappen en het kan nodig zijn om soorten te verplaatsen (bijvoorbeeld planten en amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland.